
Tehlike algılama	39
Pratik en iyi yoldur	41
Denetçi sürücünüz yardım için oradadır	43
Direksiyon pratiğinizi çeşitli koşullarda yapınız	44
Güven kazanmak	45
Gelişmenizi izlemek	46

Araç kullanmayı öğrenmek

Araç kullanmayı öğrenmek

Bir şeyi ne kadar çok yaparsanız o kadar ustalaşrsınız. Bu, insanların yaptığı her şey için geçerlidir. Spor, müzik, iş, veya başka her ne olursa – pratik ve deneyim daha iyi becerilerin kazanılmasına yol açar.

Yapılan araştırmalar 120 saat öğrenci sürücü direksiyon pratiğine sahip tek başına araç kullanan yeni sürücülerin sadece yaklaşık 50 saat deneyimi olan yeni sürücülere oranla kaza geçirme risklerininin %30 daha az olduğunu ortaya koymuştur. Victoria'da genç öğrenci sürücüler için asgari koşulun 120 saatlik deneyim olmasının nedeni budur.

Fakat, güvenli bir şekilde araç sürmek üzere gerekli becerilerin geliştirilmesi için yılları alan deneyim gerekir.

Sadece pratik yapmak yeterli değildir. Usta sporcular ve müzisyenler yaptıkları pratiği planlar ve şekillendirir ve yüksek seviyede performans kaydetmelerine olanak sağlayacak kilit beceriler üzerinde mutlaka pratik yaparlar. Öğrenci sürücüler de bu şekilde **Öğrenci Sürücü Bilgi Seti**ndeki bilgileri kullanarak pratiklerini ve deneyimlerini planlamalı, ve sizi güvenli bir sürücü yapacak araç kullanma becerileri üzerinde pratik yapmaya odaklanmalısınız.

Tehlike algılaması

Olası tehlikeleri ve riskli durumları önceden görebilmek **tehlike algılaması** olarak bilinir. Ancak, yeterli ölçüde tehlike algılamasını, araç kullanmanın birçok farklı durumunda önemli ölçüde araç kullanma deneyiminiz varsa, geliştirebilirsiniz.

Tanım

Tehlike Algılaması, aşağıdakileri yapabilme yeteneğidir:

- çevrenizdeki olası riskleri veya tehlikeleri görebilme
- risk derecesini değerlendirme ve ne olabileceğini öngörebilme
- bu olası tehlikelerden kaçınmak veya onlarla başa çıkabilmek için gerektiği şekilde ve zamanında karşılık verebilme.

Tehlike algılaması tepki süresi ile aynı şey değildir. Genç sürücülerin genelde iyi tepki verme süreleri ancak yetersiz tehlike algılama becerileri olmaktadır. Tepki verme süresi önemlidir – ancak olası tehlikeleri öngörme yeteneğiniz çok daha önemlidir.

Olası tehlikeler etrafınızdaki araçlar olabilir, örneğin:

- önünüzde, arkanızda ve yanınızdaki araçlar
- solunuzdaki yan sokaktaki motosiklet
- ilerde çift sıra park etmiş bir kamyon
- araç sürdüğünüz yoldan geçecek olan tren.

Yayalar ve bisiklet binicileri de olası tehlikeleri ortaya koyabilir.

Diğer tehlikeler aşağıdakileri de kapsayabilir:

- hava koşulları
- yoldaki çukurlar
- trafik koşulları
- ilerdeki virajın darlığı
- diğer tarafında ne olduğunu göremediğiniz bir tepe.

Tehlikeler, araç kullanırken yol ortamında herhangi bir tehlike veya risk oluşturabilecek her şey olabilir. Yeni sürücüler çoğu zaman çevrelerindeki olası tehlikeleri öngörememekte, veya çok geç farketmektedirler.

Araç kullanmayı öğrenmek

Olası tehlikeler her yerde olabilir, dolayısıyla sadece önünüze bakmanız ve aynalarınızı kullanmanız yeterli değildir. Arkayı görme aynalarınızı ne kadar iyi ayarlasanız da arabanızın etrafında göremediğiniz kör noktalar vardır. Bu bölgeler sürücünün arkasında kalan ve sadece aynalarla görülemeyen bölgelerdir, örneğin sürücü tarafındaki arka kapının dış tarafı gibi.

Şekil 5. Kör noktalarınıza dikkat ediniz

Bu kör noktalar yalnızca başınızı çevirip omuzunuzun üzerinden çabucak bakmayla görülebilirler – buna **başı çevirip arkayı kontrol etme** (head check) denir (başınızı çevirip arkayı kontrol etme tanımına bakınız, sayfa 34). Geri giderken, şerit değiştirirken, akan trafiğe katılırken ve önünüzdeki aracı geçmek için şeritten çıkarken tüm çevrenizi gördüğünüzden emin olmak için, aynaları kullanmanın yanı sıra, başınızı çevirip arkayı kontrol etme yöntemini de uygulayınız.

Tanım

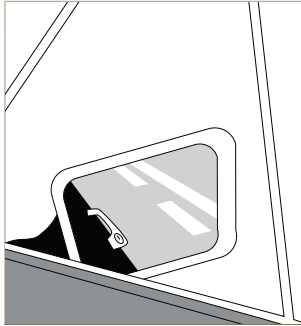
Taramak, ileriye, yanlara ve dikiz aynalarına bakarak yol durumunu kavramanız anlamına gelir.

Bir sürücü olarak her zaman için çevrenizde neler olduğunu tam olarak bilmeniz gerekir. Sürekli olarak çevreyi taramayı öğrenin; böylece, tehlikelerin öngörmek ve en iyi tepkiyi göstermek için daha iyi konumda olacaksınız.

İpucu

Aracınızın etrafındaki tehlikeleri kontrol etmek için başınızı çevirip arkanızı kontrol etmeniz ve aynalarınızı kullanmanız gerekecektir.

Sürücü koltuğunu ayarladıktan sonra çevreyi net bir şekilde görebilmek için aynalarınızı ayarlayınız. Aynaları doğru olarak ayarladığınızda iç ve dış aynalardaki görüntü örtülecektir.

Şekil 6.

Dış aynalarınızı aracın kenarını az bir şey göreceğ şekilde ayarlayınız. Bazı arabalarda, arka kapının kolunu yan aynanın alt köşesinde görebilmek bu konuda iyi bir yol göstericidir.

Alıştırma en iyi yoldur

Her direksiyon alıştırmaya seansı faydalıdır.

- İcraatınız daha yumuşak olacaktır.
- Daha iyi kararlar alırsınız.
- Etrafınızda neler olabileceğini önceden kestirme konusunda daha deneyimli olursunuz.

Yapacağınız pratik için doğru planlama, deneme süresi ehliyet sınavına girdiğiniz zamana kadar tek başınıza araç kullanmaya hazır olduğunuzdan emin olmanıza yardımcı olur.

Öğrenci Sürücü Bilgi Seti araç kullanmayı öğrenmek için dört aşamalı bir plan içermektedir. Öğrenci sürücü döneminiz boyunca doğru alıştırmaya yapmanızı sağlamanın en iyi yolu budur. Öğrenci sürücü belgenizi aldığınızda size **Öğrenci Sürücü Bilgi Seti** verilecektir.

Denetçi sürücüler için internetteki **Yoldan Dersler** (Lessons from the Road) kaynağına bakınız. Öğrenci sürücülerini desteklemede denetçi sürücülere yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Denetçinin işlevi hakkında ipuçları ve tavsiyeler içeren sekiz kısa video aracılığıyla izleyiciye kılavuzluk yapan bir internet yol göstericisini ön plana çıkarmaktadır. Anababanıza denetçi işlevini üstlenmelerinde yardımcı olabilmeniz katkıda bulunduğundan bunu kullanıma değer bulacaksınız. **vicroads.vic.gov.au/supervisors** adresini ziyaret ediniz.

Ayrıca, sizin ve denetçi sürücünüzün yararlı bulabileceği bilgiler, etkinlikler, alıştırmaya için öneriler ve kaynaklar içeren **L sitesi** de vardır. **vicroads.vic.gov.au** adresini ziyaret ediniz.

Araç kullanmayı öğrenmek

Öğrenci Sürücü Bilgi Seti'ndeki dört aşama şunlardır:

- **1. Aşama** arabanıza hakim olmaktır. En kısa aşama budur ve amaç trafik olmayan sakin yerlerde size arabayı güvenli bir şekilde çalıştırmak, durdurtmak ve direksiyon kullandırmaktır.
- **2. Aşama** yeni öğrendiğiniz direksiyon hakimiyeti becerilerini kullanmayı ve çok az trafik bulunan sakin yollarda diğer yol kullanıcılarına dikkat etmeyi kapsamaktadır.
- **3. Aşama** daha uzun sürmekte ve Aşama 1 ve 2'de öğrendiğiniz becerileri daha işlek yollarda ve daha zor trafik koşullarında kullanmayı içermektedir. Farklı araç kullanma koşullarında güvenli olmanız için trafik ve diğer tehlikelerle başa çıkmayı öğrenirsiniz.
- **4. Aşama** en uzun aşama olabilir. Tek başına araç kullanan bir sürücü gibi araç kullanmayı içermektedir. Aracınızın üzerinde L plakaları ve yanınızda da sizi denetleyen bir sürücü bulunmaya devam etse de, aracı sürerken kararların çoğunu kendi kendinize vermeyi öğreneceksiniz. Amacınız, çok farklı ortamlarda tek başına araç süren bir sürücü gibi bol bol tecrübe kazanmaktır. Daha sonra tek başınıza trafiğe çıktığınızda, doğru kararları vermek için hazır olacaksınız.

Öğrenci Sürücüler İçin Rehber ve **Denetçi Sürücüler İçin Rehber** bu dört aşamanın herbirinde sizin ve denetçi sürücünün yapması gerekenler hakkında ayrıntılı tavsiyeleri içerecektir. Bunlar ayrıca, bir aşamadan diğerine geçmeye ne zaman hazır olduğunuzu nasıl bileceğinize ilişkin kontrol listelerini ve bilgileri içermektedir.

Denetçi sürücü size yardımcı olmak için yanınızdadır

Araç kullanmak, sürücülüğü öğrenirken başlangıçta çok çaba gerektirir – bu yüzden size eşlik eden bir denetçi sürücü bulunur. Denetçi sürücüler profesyonel sürücü öğretmeninin yerini alamazlar. Ancak, anababanız gibi denetçi sürücüler, ihtiyaç duyacağınız kapsamlı pratik yapma olanakları sunabilir. Denetçi sürücüler size aşağıdaki yardımları sunmak için bulunur:

- yolu izlemeniz için fazladan bir çift göz sağlar
- bazı kararları almanıza yardımcı olur
- olası tehlikeleri önceden kestirmenize yardımcı olmak için erken uyarı sistemi işlevini üstlenir.

Bol bol pratik yapmak için denetçi sürücünüz ile yakın işbirliği içinde olmanız gerekecektir. Öğrenci sürücü belgesi sınavını geçtiğinizde **Öğrenci Sürücü Bilgi Seti** içinde alacağınız **Denetçi Sürücüler İçin Rehber** kitabını okumalarını sağlayarak denetçi sürücünüze yardımcı olabilirsiniz.

Siz ve denetçi sürücünüz aşağıdakileri yerine getirmek için birlikte çalışmalısınız:

- dört aşamalı planı kullanarak direksiyon çalışma seanslarını planlamak
- gelişmenizi izlemek
- **Öğrenci Sürücü Pratik Defteri**'ni güncellemek ve imzalamak
- bir sonraki aşamaya geçmeye ne zaman hazır olduğunuzu karar vermek
- öğrenci sürücü dönemi boyunca pratik yapmaya devam etmek için motivasyonunuzu korumak.

sürücülüğü öğrenmenin dört aşamasından geçerken, denetçi sürücünüzün işlevi de zamanla değişecektir. Araç kullanırken siz daha fazla sorumluluk üstleneceksiniz ve denetçi sürücünüzün katkısı ise giderek azalacaktır.

Denetçi sürücünüze, vicroads.vic.gov.au/supervisors adresinde denetçi sürücüler için bulunan internet kaynağı **Yoldan Dersleri** bilidirmeyi unutmayınız.

Araç kullanmayı öğrenmek

Direksiyon çalışmalarınıza çeşitlilik katın

Öğrenci sürücü döneminde, çok çeşitli trafik koşullarında araç kullanma deneyimi kazanmanız gerekecektir. Örneğin gece, yağmurlu havada, trafiğin yoğun ve sakin olduğu zamanlarda, farklı hız sınırlarına sahip yollarda ve asfaltlı ve çakıllı yollarda. Size destek sağlayacak bir denetçi sürücünüz varken bu geniş çaplı araç kullanma pratiğini yapmalısınız.

İpucu

Deneme süresi sürücüsü iken denetçi sürücünüzün yardımı olmaksızın, zor koşullarda ilk kez araç sürmeye girişmek istemezsiniz.

Nasıl araç kullanmanız gerektiğine karar verebilmek için **Öğrenci Sürücü Bilgi Seti**'ni kullanınız. Öğrenci sürücü döneminizdeki direksiyon pratiğinizi **Öğrenci Sürücü Bilgi Seti**'nde belirtilen dört aşamaya dayalı yaparsanız çok çeşitli trafik koşullarında deneyim kazanmış olursunuz.

Saatlerinizin ve alıştırmaya türünüzün kaydını tutmak için **Öğrenci Sürücü Pratik Defteri**'ne kaydetmiş olduğunuz bilgileri kullanmalısınız. **Öğrenci Sürücüler İçin Rehber** de farklı yol türleri ve araç kullanma koşullarında ne zaman pratik yapmaya başlamanız gerektiğine karar vermenizde yardımcı olacaktır.

Öğrenci sürücü olarak ne kadar farklı deneyimleriniz olursa o kadar güvenli bir sürücü olursunuz, ve Direksiyon Sınavını daha kolay geçersiniz.

10, 20, 30 dakika veya bir saat pratik yapabilmek için karşınıza çıkan her fırsatı değerlendiriniz. Sık aralıklarla yapılan kısa sürüşler birkaç tane uzun sürüşten daha faydalıdır. Öğrenci sürücü döneminin başında, hem öğrenci sürücü hem de denetçi sürücü için daha kısa fakat sık yapılan seanslar daha verimli ve daha az stresli olur.

4. Aşamada, çarşıya, okullara veya diğer aile etkinliklerine gitmek gibi günlük etkinlikler gitmek üzere araba sürmeyi teklif edebilirsiniz. Ailenin özel şoförü olmak, düzenli sürücülük pratiğinizi artırmanın kolay bir yoludur.

Güvenli olmak

Pratik yapmayı geliştirdikçe, herşeyi çabucak kavradığınızı düşünebilirsiniz.

Pratik yapmak güvenli bir sürücü olarak kendinize güveninizi artıracaktır ve bu da iyi bir şeydir. Ancak kendinize aşırı derecede güvenmeyin!

Sürücülüğünüzdeki ilerlemenin erken işaretlerini göreceksiniz – bunlar esas olarak direksiyon hakimiyetinde kendini belli eder. Başında zor ya da imkansız gibi görünen, örneğin sola dönüş, birkaç dersten ya da direksiyon başında birkaç saat pratik yaptıktan sonra kolay gelebilir.

Bu yanıltıcı olabilir. Araç kullanmak, arabayı kontrol etmekten daha fazlasını gerektirir. Daha güvenli bir sürücü olmak için geliştirmeniz gereken birçok beceri vardır. Çok çeşitli araç kullanma ortamlarında mümkün olduğu kadar fazla pratik yaptığınız taktirde ancak bu becerilerin birçoğunu geliştirebilirsiniz. Temel beceriler şunlardır:

- **Araba kontrolü:** Buna direksiyon hakimiyeti, fren yapmak, pedalları, düğmeleri ve diğer kumandaları kullanmak dahildir. Bu beceriler genelde çabuk kazanılır, ancak güvenli araç kullanmak için daha fazlasına ihtiyaç vardır.

- **Görsel tarama:** Yeni sürücüler çoğu zaman Çok fazla ileriye değil, arabanın önüne bakmaya eğilimlidir. Daha fazla deneyim kazandıkça arabanızın yanlarını taramanın, aynalarınızı kullanmanın ve daha ileriye taramanın daha kolay olduğunu göreceksiniz. Deneyim, etrafınızda olanların daha fazla farkında olmanıza yardımcı olur.
- **Riskleri belirlemek ve onlara tepki göstermek:** Riskleri veya olası tehlikeleri belirleyebilmemiz için çok fazla direksiyon pratiği yapmış olmanız gerekir. Birçok farklı araç kullanma koşullarında kazanmış olduğunuz deneyim olası bir tehlikeyi farketmenizi ve riskli durumlara yanıt verebilmenizi sağlar – en iyi öğretmen kendi deneyiminizdir. Olası tehlikelere karşı önlem alabilmeniz için deneyiminize ihtiyaç duyacaksınız.
- **Karar vermek:** Sürücüler araç kullanırlarken, ne zaman ve ne kadar yavaşlayacakları, ne zaman hızlanacakları, değişik koşullar için en uygun hızın ne olduğu, ne zaman şerit değiştirecekleri ya da öndeki aracı geçecekleri gibi birçok konuda hızlı karar vermek zorundadırlar. Yeni sürücüler bu kararları vermeden düşünmek zorundadır ve deneyimli sürücüler kadar hızlı karar verememektedir. Farklı araç kullanma koşullarında çok fazla direksiyon pratiği yapmak araç kullanırken kararlarınızı daha çabuk vermenize yardımcı olur – güvenli araç kullanmaya odaklanmanız için size daha fazla zaman bırakır.

Araç kullanmayı öğrenmek

İpucu

Frenlerinizin tutmaması halinde:

- pedalı sert ve hızlı bir şekilde pompalayınız.
- aracın kaymasını önlemek için el frenini dikkatli bir şekilde çekiniz
- mümkünse, düşük vitese geçiniz (otomatik araç bile olsa) ve korna çalarak diğer sürücülerini uyarınız
- direksiyonu hızlı bir çarpışmadan kaçınmak şekilde kullanmaya çalışınız.

Gelişmenizi kontrol etme

Öğrenci Sürücü Bilgi Seti gelişmenizi kontrol etmenin en iyi yolunu açıklamaktadır. Siz ve denetçi sürücünüzün bir sonraki aşamaya ne zaman geçmeye hazır olduğunuza karar verirken araç kullanmanın her aşamasıyla ilgili kontrol listelerini içermektedir.

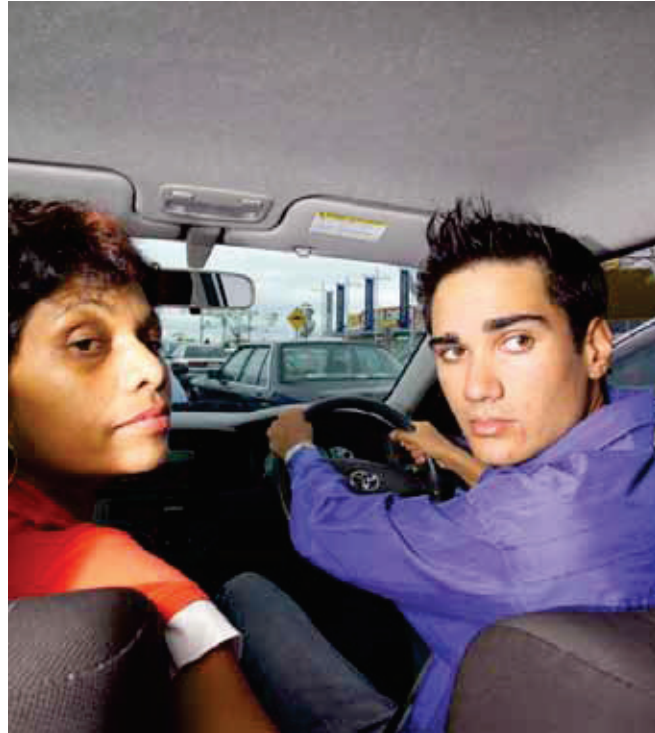
Bazı önemli alanlarda araç kullanma becerilerinizin geliştiğini farkedebilirsiniz:

- Daha deneyimli hale geldikçe 'beceriksizce' ve 'sarsarak' araç kullanma hareketleri 'pürüzsüz' ve 'akıcı' hareketlere dönüşecektir. Hız kontrolünüz 'kesintili olmak' yerine 'yavaşça basmak' ve 'yavaşça kaldırmak' durumuna gelecektir.
- Zamanla araç kullanmanızın daha istikrarlı hale geldiğini farkedebilirsiniz. Kendi şeridinizde başıboş bir şekilde gitmek gibi hataları gittikçe daha az yaparsınız.
- 'Araba yolundan' aracınızla geri geri çıkmak ve açılı park yerlerine girip çıkmak gibi düşük hızlı eylemleri daha iyi yapacaksınız.
- Olası tehlikeleri önceden daha iyi görebileceksiniz ve denetçi sürücünüz dikkatinizi daha az çekecek.
- Denetçi sürücünüzün tavsiye ve önerilerine daha az bel bağlayacaksınız.

Hedefiniz, Direksiyon Sınavına girmeden uzun bir süre önce, denetçi sürücünüze bel bağlamadan araç kullanabilmek olmalıdır. **Öğrenci Sürücü Bilgi Seti**'ndeki 4. Aşama bu yüzden önemlidir. Birçok farklı koşullarda araç kullanırken tam sorumluluk üstlenmek üzerine odaklanmaktadır. 4. Aşama kontrol listesindeki maddeleri yerine getirmeden ve denetçi sürücünüze güvenmeden araç kullanıyor olmaksızın deneme süresi ehliyet sınavına girmek için hazır sayılmazsınız. Bu seviyeye ulaşmak 120 saatten daha uzun bir süre gerektirebilir.

İpucu

Kaydettiğiniz ilerlemeyi izlemek için yararlı bir araç olarak **Öğrenci Sürücüler için Rehber**'deki (Guide for Learners) ve **Denetçi Sürücüler Rehberi**'ndeki (Guide for Supervising Drivers) kontrol listelerini kullanınız. Tek başınıza araç kullanmadan önce ne kadar çok alıştırma yaparsanız, o kadar çok hazırlıklı ve güvenli olursunuz. Elbette ki, tek başınıza araç sürdüğünüzde de öğrenmeye devam edeceksiniz ancak öğrenci sürücülük dönemini en iyi şekilde değerlendiriniz!

Araç kullanmayı öğrenmek

